

یادداشت‌ها

۱

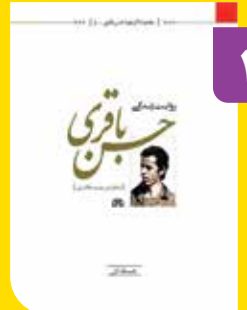

- مجموعه یادداشت‌های شهید حسن باقری
- تدوین و تنظیم: احمد دهقان
- مرکز نشر آثار شهید حسن باقری
- ۷۸ هزار تومان

شهید حسن باقری به عنوان یکی از بنیان‌گذاران تفکر و استراتژی «نوعی دیگر جنگیدن» در دفاع مقدس قسمت‌هایی از نظرات خود و بحث‌ها را یادداشت کرده است. این بحث‌ها و جلسات عمدتاً با افراد تأثیرگذار بوده است. هم‌چنین سیر تشکیل سازمان رزم سپاه پاسداران در یادداشت‌های او مشخص است. این یادداشت‌ها در کنار «روزنوشت» می‌تواند روزه‌ای باشد بر فعالیت‌های یکی از مشهورترین فرماندهان دفاع مقدس.

روایت زندگی حسن باقری

۲

- (دوره سه جلدی) گردآورنده: سعید علامیان
- مرکز نشر آثار شهید حسن باقری
- ۱۶۷۲ صفحه

در این مجموعه سه جلدی، دوران تولد شهید باقری تا پایان تحصیلات دبیرستان، دوران دبیرستان تا شروع انقلاب اسلامی، دوران انقلاب اسلامی تا آغاز جنگ تحمیلی و دوره جنگ تحمیلی تا زمان شهادت به رشته تحریر درآمده است. علامیان این کتاب را برگرفته از ۱۵ هزار صفحه دست‌نوشته، گزارش و خاطرات دوران تحصیل، مبارزات دوران انقلاب، دوران خبرنگاری باقری در روزنامه جمهوری اسلامی، حادثه طیس، لبنان و دوران دفاع مقدس می‌داند.

گزارش روزانه جنگ

۳

- (دوره پنج جلدی) تدوین و تنظیم: احمد دهقان
- مرکز نشر آثار شهید حسن باقری
- ۲۷۸۲ صفحه

شهید حسن باقری اول مهر ۱۳۵۹ وارد جبهه شد و یک هفته بعد گزارش روزانه جنگ را درست کرد. یعنی هر روز این گزارش‌ها را با ریز اتفاقات تهیه می‌کرد و برای ۳۰ نفر از مقام‌های بلندپایه کشور می‌فرستاد. با این گزارش‌ها می‌فهمیم هر روز در جنگ چه اتفاقی افتاده. مثلاً در جبهه خرمشهر، عراق چقدر تانک و چند نفر نیرو آورده بود و این‌ها چه شدند... گزارش‌های شهید باقری تا این اندازه دقیق و ریز است.

استراتژیست جوان

روزنوشت یادداشت‌های روزانه حسن باقری و سندی ماندگار از دو سال نخست دفاع مقدس است

مهرزاد دیلمی روزنامه‌نگار

«روزنوشت؛ یادداشت‌های روزانه حسن باقری» دربرگیرنده روزنوشت‌های شهید حسن باقری، بنیان‌گذار اطلاعات و عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و از فرماندهان طراح و موثر جنگ، از شهریور ۵۷ تا بهمن ۶۱ است. این کتاب به کوشش احمد دهقان و موسسه شهید حسن باقری با گویاسازی افراد یادشده در این نوشته‌ها منبع دست اولی را برای تحقیق در اختیار محققان این عرصه قرار داده است. کتاب حاضر، جلد نخست از مجموعه آثار شهید حسن باقری است که علاوه بر ارائه اسناد دست اول جنگ از جمله جلسات فرماندهان و طرح‌های نظامی، درایت و تیزهوشی نگارنده یادداشت‌ها را نیز آن چنان که باید به نمایش می‌گذارد.

زندگی و زمانه غلام حسین افشردی

غلام حسین افشردی (حسن باقری) ۲۵ اسفند ۱۳۳۴ هم‌زمان با سوم شعبان - تولد امام حسین (ع) - در حالی که هفت ماهه بود و ۸۰۰ گرم بیشتر وزن نداشت، در بیمارستان مادران تهران به دنیا آمد. به خاطر نذر امام حسین (ع) اسمش را غلام حسین گذاشتند. پدرش در وزارت راه کار می‌کرد و موقع تولد کودک در خانه سازمانی وزارت راه در حوالی میدان ارک زندگی می‌کردند. غلام حسین در یک سالگی سپاه سرفه گرفت و زمانی که دو سالش بود، همراه خانواده به کربلا رفت و به خاطر شیطنت و بازی گوشی، گم شد اما با جست‌وجوی فراوان و توسل به آقا امام حسین (ع) پیدا شد. از سه سالگی در خیابان قنات‌آباد مولوی زندگی کردند. پنج ساله بود که مبتلا به دیفتری شد. وقتی به کلاس اول دبستان یا گذاشت، خانه‌ای در میدان خراسان، خیابان رسام، کوچه قائمیه خریدند. غلام حسین، برخلاف ضعف و ناتوانی جسم در بدو تولد، به خواست خداوند و با زحمات مادر رشد کرد و خیلی زود به کودکی بازی‌گوش و شلوغ تبدیل شد. در دوران مدرسه، مادر مدام به او می‌گفت: غلام حسین مشق‌هایت را بنویس، درست را بخوان اما گاهی نمی‌دانست کتاب و دفتر هایش را کجا گذاشته است. از نوجوانی ماجراجو بود. به موتورسواری خیلی علاقه داشت. از کلاس چهارم دبستان به بعد با

وارد ۲۷ سالگی شود که ۹ بهمن ۱۳۶۱، در حال شناسایی در منطقه عملیاتی والفجر مقدماتی (فکه-چزابه) به شهادت رسید و با دنیای ما خداحافظی کرد.

استراتژیست جوان

قدرت تفکر و طراحی و ارائه شیوه‌های نو در نبرد و هم‌چنین قدرت تجزیه و تحلیل قوای خودی و دشمن از مشخصه‌های شهید باقری برشمرده شده است. شهید مهدی زین‌الدین، فرمانده لشکر ۱۷ علی بن ابیطالب (ع) درباره این مشخصه شهید باقری گفته است: «از جهت قدرت فکری، قدرتی داشت که می‌توانست همه مسائل را تجزیه و تحلیل و برای آن‌ها برنامه‌ریزی کند که در توان کسی نبود. این ذهن خلاق و روشن او بود که خیلی از طرح‌های جدیدی را که به فکر دیگران نمی‌رسید، مطرح می‌کرد.» حسن باقری از کسانی بود که با قدرت بالا در تجزیه و تحلیل، شیوه نبرد را بر اساس واقعیات پیش‌رو تعیین می‌کرد. آن چنان که سه ماه پس از آغاز جنگ و در اوج ناامیدی فرماندهان نظامی نوشت: «باید به خود جرأت داد که این نوع جنگیدن به درد نمی‌خورد و لازم است که استراتژی این جنگ عوض شود.» به گواه اسناد موجود، تغییر شیوه نبرد که موجب تغییر وضعیت جنگ شد، در ابتدا بین فرماندهان جوان سپاه پاسداران مطرح شد و سه تن از آن‌ها در طراحی شیوه جدید نقش اساسی داشتند. از سوی دیگر، ورود سپاه به جنگ در بین فرماندهان دشمن چنان غیرممکن و نامنتظره بود که تا مدت‌ها در سردرگمی به سر می‌بردند. به طوری که نزار صاحب کاظم، از فرماندهان

هم‌سالانش هیأت تشکیل دادند و در آن به خواندن قرآن، تعریف روایات و احادیث و ذکر مصیبت می‌پرداختند. بعد از پایان دوره ابتدایی فعالیت‌هایش را در مسجد ادامه داد. غلام حسین افشردی بهمن ۱۳۵۷ در کمیته استقبال از امام خمینی و سپس کمیته انقلاب اسلامی و برخی نهادهای انقلابی دیگر فعالیت داشت و با انتشار روزنامه «جمهوری اسلامی»، همکاری با این روزنامه را آغاز کرد. سال ۱۳۵۸ وارد دانشگاه شد و تحصیل در رشته حقوق قضایی دانشگاه تهران را آغاز کرد اما با آغاز جنگ تحمیلی، راهی جبهه‌های جنوب ایران شد. تأسیس و راه‌اندازی واحد اطلاعات و عملیات رزمی، بایگانی و ترجمه اسناد جنگ و بخش شنود بی‌سیم‌های دشمن، طراحی گردان‌های رزمی و سازمان نفرات و تجهیزات و ادوات رزمی و واحدهای پشتیبانی، از جمله فعالیت‌های این دوره حسن باقری هستند.

فرماندهی محورهای جنوب و دارخوین در عملیات ثامن‌الائمه (ع)، معاونت فرماندهی عملیات طریق‌القدس، فرماندهی قرارگاه نصر در چند عملیات فتح‌المبین، بیت‌المقدس و رمضان، فرماندهی قرارگاه کربلا و جانشینی فرماندهی کل قرارگاه‌های جنوب و یگان زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از مهم‌ترین سمت‌های شهید حسن باقری در دفاع مقدس بودند. شهید باقری در تصرف شلمچه و خرمشهر فعال‌ترین و سخت‌ترین وظایف را عهده‌دار بود و آخرین مسئولیتی که به او واگذار شد، جانشین فرماندهی یگان زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود. هنوز ۴۵ روز مانده بود که حسن باقری